

Grammatica-overzicht Frans

Index

I Het lidwoord:

- A: het bepaald lidwoord
- B: het onbepaald lidwoord
- C: het delend lidwoord
- D: voorzetsels bij landen- en stedennamen

II Het zelfstandig naamwoord: meervoudsvorming

III Het bijvoeglijk naamwoord:

- A: vorming
- B: plaats
- C: trappen van vergelijking met bijvoeglijk naamwoord

IV Het bijwoord:

- A: vorming van het bijwoord
- B: trappen van vergelijking met bijwoord

V Het persoonlijk voornaamwoord

VI het bezittelijk voornaamwoord

VII het aanwijzend voornaamwoord

VIII het vragend voornaamwoord / vraagzinnen

IX het betrekkelijk voornaamwoord

X het onbepaald voornaamwoord

XI ontkenning

I Het Lidwoord

A: Het bepaald lidwoord (de,het)

	mannelijk	vrouwelijk
Enkelvoud (de/het)	le / l'	la / l'
Meervoud (de)	les	les

l' voor klinker of *stomme* h (l'ami / l'amie / l'hôtel / l'harmonie; maar la Hollande = *aangeblazen* h)

Let op:	de + le	>	du	à + le	>	au
	de + la	>	de la	à + la	>	à la
	de + l'	>	de l'	à + l'	>	à l'
	de + les	>	des	à + les	>	aux

B: Het onbepaald lidwoord (een)

	mannelijk	vrouwelijk
enkelvoud	un	une
meervoud	(des)	(des)

Na een ontkenning verandert *un/une* in *de*, behalve na *être*

L'homme a **une** femme? Non, il n'a pas **de** femme.

Ce n'est pas **une** pipe.

Il ne fume pas **de** pipe.

C: Het delend lidwoord (als in het Nederlands geen lidwoord)

Hoofregel:

Als er in het Nederlands geen lidwoord (de/het/een) staat, gebruik je in het Frans het delend lidwoord.

Wil je brood? Tu veux **du** pain?

Heeft u kinderen? Vous avez **des** enfants?

Delend lidwoord	mannelijk	vrouwelijk
enkelvoud	du / de l'	de la / de l'
meervoud	des	des

NB: delend lidwoord wordt vervangen door “*de*”:

- **na hoeveelheidswoord** je mange *du* pain >> je mange *beaucoup de* pain
- **na ontkenning** je mange *du* pain >> je *ne* mange *pas de* pain

Uitzondering : in het Nederlands géén lidwoord, in het Frans een bepaald lidwoord (géén delend lidwoord!):

- **1. als een woord in algemene zin gebruikt wordt**

Leraren houden van leerlingen > **Les** professeurs aiment **les** élèves.

Bier is goed voor de gezondheid > **La** bière est bonne pour la santé.

Zo ook na de werkwoorden: aimer, préférer, adorer, détester

- **2. na titel + eigennaam**

Generaal De Gaulle > **le** général De Gaulle

President Chirac > **le** président Chirac

- **3. landen-/streeknamen**

Frankrijk > **la** France

Nederland > **les** Pays-Bas

Limburg > **le** Limbourg

- **4. boven brieven (datum)**

Heerlen, 15 september > Heerlen, **le** 15 septembre

- **5. vaste dagen**

Op woensdag/'s woensdags zwem ik > **Le** mercredi je fais de la natation

B: Voorzetsels bij landen- en stedennamen

- namen van landen en van regio's hebben in het Frans altijd een lidwoord (le, la, les)
- landennamen eindigend op –e zijn vrouwelijk
- andere landennamen zijn mannelijk
- meervoud:
  - Les Pays-Bas = Nederland (“De Lage Landen“)
  - Les Etats-Unis = De Verenigde Staten
  - Les Antilles = De Antillen

In / naar :

- bij plaatsnamen : **à** (à Paris, à Kerkrade, à Voerendaal)
- bij landen-/streeknamen :
  - vrouwelijk : **en** (en France, en Normandie)
  - mannelijk : **au** (au Portugal)
  - meervoud : **aux** (aux Pays-Bas / aux Etats-Unis / aux Antilles ...)

exemples :

Ce weekend, je vais *à Berlin*.

Dj Ötzi habite *en Autriche*.

Je suis arrivé *en Espagne*.

Mais :

Je suis **de** Kerkrade (=ik kom **uit** Kerkrade/"ik ben van Kerkrade")

Maastricht est la capitale **du** Limbourg (=Maastricht is de hoofdstad van Limburg).

Paris est la capitale **de la** France (=Parijs is de hoofdstad van Frankrijk).

Washington est la capitale **des** Etats-Unis.

<i>pays</i>	<i>capitale</i>	<i>habitants</i>	<i>nationalité</i> <i>(bijvoeglijk</i> <i>naamwoord)</i>	<i>in / naar ...</i>
la France	Paris	les Français	française	en France
l'Angleterre	Londres	les Anglais	anglaise	en Angleterre
l'Espagne	Madrid	les Espagnols	espagnole	en Espagne
le Portugal	Lisbonne	les Portugais	portugaise	au Portugal
la Belgique	Bruxelles	les Belges	belge	en Belgique
les Pays-Bas / la Hollande	Amsterdam	les Néerlandais / les Hollandais	néerlandaise / hollandaise	aux Pays-Bas / en Hollande
le Luxembourg	Luxembourg	les Luxembourgeois	luxembourgeoise	au Luxembourg
l'Allemagne	Berlin	les Allemands	allemande	en Allemagne
la Suisse	Berne	les Suisses	suisse	en Suisse
l'Autriche	Vienne	les Autrichiens	autrichienne (mann. autrichien)	en Autriche
l'Italie	Rome	les Italiens	italienne	en Italie
la Grèce	Athènes	les Grecs	grecque (mann. : grec)	en Grèce
le Danemark	Copenhague	les Danois	danoise	au Danemark
la Norvège	Oslo	les Norvégiens	norvégienne	en Norvège
la Suède	Stockholm	les Suédois	suédoise	en Suède
la Pologne	Varsovie (=Warschau)	les Polonais	polonaise	en Pologne
la Russie	Moscou	les Russes	russe (mann. ook russe)	en Russie
les Etats-Unis	Washington	les Américains	américaine	aux Etats-Unis

à Luxembourg = in/naar Luxemburg (stad)

au Luxembourg = in/naar L.burg (land)

Je suis de Luxembourg = ik kom uit L. (stad)

Je suis du Luxembourg = ik kom uit L. (land)

À la Haye = in/naar Den Haag

De la Haye = uit Den Haag

Au Mans = in/naar Le Mans

Je suis du Mans = ik kom uit Le Mans

II Het Zelfstandig naamwoord (ZN): meervoudsvorming

Hoofregel : -s achter het zelfstandig naamwoord.

Maar: ZN eindigend op:

s / x / z	>	s / x / z (ongewijzigd)	(le dos > les dos) (le prix > les prix) (le nez > les nez)
al	>	aux	(le journal > les journaux)
au	>	aux	(le château > les châteaux)
eu	>	eux	(le jeu > les jeux) (uitzondering: les pneus)

Afwijkend:

le bijou (het sieraad)	>	les bijoux
un oeil (een oog)	>	les yeux
le travail	>	les travaux

Altijd meervoud:

les devoirs (m)	het huiswerk
les vacances (v)	de vakantie
les lunettes (v)	de bril
les environs (m)	de omgeving
les frais (m)	de kosten
les fiançailles (v)	de verloving
les maths/mathématiques	(de) wiskunde
les bagages	de bagage
les toilettes	de wc, het toilet

III Het bijvoeglijk naamwoord (BN)

Een BN zegt iets over (hoort bij) een:

- zelfstandig naamwoord Het *mooie* meisje
- koppelwerkwoord (b.v. être, devenir, sembler, paraître) Het meisje *is* *mooi*

A: Vorm van het BN

Het BN past zich aan het zelfstandig naamwoord (of het onderwerp bij een koppelwerkwoord) aan qua *getal* (enk.v./meerv.) en *geslacht* (mann./vrouw.)

Hoofdregel :

	mannelijk	vrouwelijk
enkelvoud	----	e
meervoud	s	es

- NB**
- Als het BN eindigt op –e >> geen extra –e voor het vrouwelijk
  - Als het BN eindigt op –s / x >> geen extra –s voor het *mannelijk* meervoud
  - Als het BN eindigt op –al >> –aux in het *mannelijk* meervoud
  - Als het BN eindigt op –(e)au >> –(e)aux in het *mannelijk* meervoud

Uitzonderingen 1:

m.	v.	
er	> ère	(cher > chère)
f	> ve	(sportif > sportive)
x	> se	(heureux > heureuse)
el	> elle	(cruel > cruelle)
on	> onne	(breton > bretonne)
(i)en	> (i)enne	(italien > italienne)
as	> asse	(bas > basse)
os	> osse	(gros > grosse)
eil	> eille	(pareil > pareille)
et	> ète	(complet > complète)

Uitzonderingen 2:

m.	v.	
long	> longue	(lang)
doux	> douce	(zacht, zoet)
faux	> fausse	(fout)
net	> nette	(duidelijk)
frais	> fraîche	(vers)
blanc	> blanche	(wit)
franc	> franche	(eerlijk, vrij)
public	> publique	(publiek)
grec	> grecque	(Grieks)
gentil	> gentille	(aardig)
fou	> folle	(gek)
favori	> favorite	(favoriet)

Uitzonderingen 3:

	mannelijk	vrouwelijk
enkelvoud	beau / bel	belle
meervoud	beaux	belles

Beau > bel in mannelijk enkelvoud als het volgende (zelfstandige naam)woord begint met

klinker of stomme h	un beau garçon	une belle copine
	un bel homme	une belle amie
	un beau copain	2 beaux copains / amis
	un bel ami	2 belles copines / amies

	mannelijk	vrouwelijk
enkelvoud	nouveau / nouvel	nouvelle
meervoud	nouveaux	nouvelles

Nouveau > nouvel in mannelijk enkelvoud als het volgende (zelfstandige naam)woord begint

met klinker of stomme h	un nouveau copain	une nouvelle copine / amie
	un nouvel ami	2 nouveaux copains / amis
	un nouvel hôtel	2 nouvelles copines / amies

	mannelijk	vrouwelijk
enkelvoud	vieux / vieil	vieille
meervoud	vieux	vieilles

vieux > vieil in mannelijk enkelvoud als het volgende (zelfstandige naam)woord begint met

klinker of stomme h	un vieux copain	une vieille copine / amie
	un vieil ami	2 vieux copains / amis
	un vieil hôtel	2 vieilles copines / amies

B: plaats van het BN

Hoofdregel :

Het BN staat *achter het zelfstandig naamwoord*

un élève sérieux

Maar ervoor:

bon	grand	mauvais	vaste	autre	premier
long	gros	meilleur	vieux	jeune	deuxième
beau	haut	nouveau	joli	petit	etc.

C'est un grand homme.

Soms ervoor, soms erachter: met betekenisverschil

- pauvre	(arm / zielig)	le pauvre homme (zielig) l'homme pauvre (arm >> geen geld)
- dernier	(laatste / vorige, afgelopen)	la semaine dernière (vorige) La dernière semaine de l'année (laatste)
- cher	(duur / beste, lieve)	une voiture chère (duur) Cher François (beste ... bij een brief)
- ancien	(oud / ex-)	une ville ancienne (oud) l'ancien président Mitterrand (oud-/ex-)
- propre	(schoon / eigen)	une chambre propre (schoon) Ma propre maison (eigen)

C: Trappen van vergelijking met BN (la comparaison)

Stellende trap (= le positif):

Aussi + BN [+ que]

Paul et Robert sont *aussi grands* (even/net zo + BN)

Pauline est *aussi grande que* Joséphine (even/net zo + BN + als)

Vergelijkende/vergroten trap (= le comparatif):

plus / moins + BN [+ que]

Cette bière est *plus amère*

Obélix est *plus gros que* son ami Astérix

Pauline est *moins belle que* Joséphine

Overtreffende trap (= le superlatif):

Le /la /les plus + BN

Ces pommes sont *les plus sucrées*

Les pommes *les plus sucrées* (*bepaald lidwoord wordt herhaald, wanneer het BN achter het ZN staat !*)

Ce sont *les plus grandes* pommes (BN voor ZN)

Let op !

<i>bon</i>	> <i>meilleur(e)(s)</i>	> <i>le/la/les meilleur(e)(s)</i>
(goed)	(beter)	(de/het best(e))
<i>mauvais</i>	> <i>pire</i>	> <i>le/la/ les pire(s)</i>
(slecht)	(slechter / erger)	(de slechtste / de ergste)

un *bon* acteur > un *meilleur* acteur > *le meilleur* acteur

une *bonne* actrice > une *meilleur* actrice > *la meilleure* actrice

de *mauvais* acteurs > de *pires* acteurs > *les pires* acteurs

de *mauvaises* actrices > de *pires* actrices > *les pires* actrices

Uitzonderingen : uitdrukkingen met een bijv.nw. i.p.v. een bijwoord

travailler dur	>	hard werken
coûter cher	>	veel kosten
payer cher	>	een hoge prijs betalen
acheter / vendre cher	>	voor een hoge prijs kopen/verkopen
parler bas	>	zacht(jes) praten
parler haut	>	hard / luid praten
sentir bon / mauvais	>	lekker ruiken / slecht ruiken (stinken)

(N.B. se sentir bien / mal = zich goed / slecht voelen)

B: Trappen van vergelijking met BW

- Stellende trap (= le positif):

aussi + BW [+ que]

Julie mange *aussi vite que* Julien
Julie et Julien mangent *aussi vite*

- Vergelijkende / vergrotende trap (= le comparatif):

plus/ moins + BW [+ que]

Obélix mange *plus vite que* les autres Gaulois
Les autres Gaulois mangent *moins vite qu'*obélix

- Overtreffende trap (= le superlatif):

le plus / moins + BW

Les femmes gauloises mangent *le plus vite* (**met BW nooit la /les >> altijd LE!**)

Let op !	<i>bien</i> (goed)	<i>mieux</i> (beter)	<u>le mieux</u> (het best)
	<i>mal</i> (slecht)	<i>pis</i> (slechter / erger)	<u>le pis</u> (het slechtst / het ergst)

V Persoonlijk voornaamwoord (le pronom personnel)

A Vorm:

Als <u>onderwerp</u>	Met <u>nadruk/</u> <u>na voorzetsel</u> (personen)	Als <u>lijdend</u> <u>voorwerp</u>	Als <u>meewerkend</u> <u>voorwerp</u>	à (of ander vz) + <u>ding</u>	de + <u>ding</u> of <u>delend</u> <u>lidwoord</u>
1. je (j')	1. moi	1. me (/m')	1. me (m')	Y	EN
2. tu	2. toi	2. te (/t')	2. te (t')		
3. il	3. lui	3. le (/l')	3. lui		
3. elle	3. elle	3. la (/l')	3. lui		
3. on	---	---	---		
1. nous	1. nous	1. nous	1. nous		
2. vous	2. vous	2. vous	2. vous		
3. ils	3. eux	3. les	3. leur		
3. elles	3. elles	3. les	3. leur		

Onderwerp (ond.)

Ipv *je, tu, il* etc. gebruikt men in het Frans vaak **on**

En France, on parle français

In Frankrijk spreken ze /spreekt men Frans.

On est content, Pierre?

Ben je tevreden, Pierre?

On y va, mes amis?

Gaan we / zullen we gaan, vrienden ?

Als het persoonlijk voornaamwoord niet op een bepaalde persoon betrekking heeft, maar in algemene zin gebruikt wordt, moet je **on** gebruiken (niet *tu* of *ils*!)

En Italie, on boit beaucoup de vin. In Italië drinken ze (=drinkt men) veel wijn.

En Grèce, on voit beaucoup d'oliviers. In Griekenland zie je veel olijfbomen.

Lijdend voorwerp (lv)

me, te, nous en *vous* slaan altijd op personen.

le, la en *les* kunnen niet alleen personen, maar ook dingen/zaken (zelfstandig naamwoord) vervangen. Let daarbij altijd op het getal en geslacht van dat woord (ga dus van het Frans uit!)

Où est ma voiture? Je *la* cherche. Waar is mijn auto? Ik zoek *hem*.

‘Herkenningstip’:

- voor een zelfstandig naamwoord dat lijdend voorwerp is, staat nooit een voorzetsel
- Om het lv. te vinden, stel de volgende vraag: wie/wat wordt door ... ge...? >> antwoord = lv

aimer, détester, regarder, écouter en *attendre* hebben in het Frans een lijdend voorwerp.

J’aime mon amie.	>	Je <i>l</i> ’aime	>	ik houd <i>van haar</i>
Il déteste l’école	>	Il <i>la</i> déteste	>	hij heeft <i>er</i> een hekel <i>aan</i> (haten)
Je regarde le film	>	Je <i>le</i> regarde	>	ik kijk <i>ernaar</i>
J’écoute la radio	>	J <i>l</i> ’écoute	>	ik luister <i>ernaar</i>
J’attends mes amis	>	Je <i>les</i> attends	>	ik wacht <i>op hen</i>

Meewerkend voorwerp (mv)

‘*téléphoner*’ heeft in het Frans altijd een mv!

Je téléphone <i>à</i> ma mère	>	Je <i>lui</i> téléphone	>	ik bel <i>haar</i> op / ik telefoneer <i>met haar</i>
-------------------------------	---	-------------------------	---	--

‘*parler à*’ heeft in het Frans altijd een mv!

Tu as parlé <i>à</i> ton prof?	>	Tu <i>lui</i> as parlé ?	>	heb je <i>met hem</i> gepraat ?
--------------------------------	---	--------------------------	---	---------------------------------

‘Herkenningstip’:

- voor een mv staat altijd *à* (behalve bij het persoonlijk voornaamwoord!)

Je donne un cadeau *à* ma copine > Je *lui* donne un cadeau

- om het mv. te vinden : je kunt er aan/voor bij zetten, maar je moet aan/voor ook kunnen weglaten

Na voorzetsel/ met nadruk:

- het voorzetsel *à* kan in 3 situaties voorkomen: mv. / na voorzetsel / *à* + ding

Bij mv valt *à* weg na vervanging (zie boven) Je parle au prof > Je *lui* parle

Als *à* een vast voorzetsel is gevolgd door een persoon (b.v. penser *à* = denken aan) blijft *à* staan.

Je pense *à* ma copine > Je pense *à* elle

Als *à* een vast voorzetsel is gevolgd door een ding (*à* + **ding/zaak**) (b.v. penser *à* = denken aan) valt *à* weg (zit in y).

Je pense *à* mes vacances > J’y pense

- het voorzetsel **de** kan in 2 situaties voorkomen: na voorzetsel (de blijft staan) / de + ding/zaak

Je parle de mes parents > Je parle **d'eux**

Je parle de mes vacances > J'**en** parle

B Plaats van het persoonlijk voornaamwoord:

Is afhankelijk van de grammaticale functie ervan.

Onderwerp

Op dezelfde plaats als het oorspronkelijke zinsdeel

Marie cherche ses clés > *Elle* cherche ses clés

Na voorzetsel / met nadruk

-Na voorzetsel : op dezelfde plaats (=na het voorzetsel)

Je vais au cinéma avec *Marie* > Je vais au cinéma avec *elle*

-Met nadruk : helemaal vooraan of achteraan in de zin

Je ne sais pas > *Moi*, je ne sais pas

> Je ne sais pas, *moi*

Lijdend voorwerp / meewerkend voorwerp / y / en

- vlak voor het **hele werkwoord** (als aanwezig)

Je ne veux pas acheter *une voiture* > Je ne veux pas *l'*acheter

- (als geen heel werkwoord) vlak voor de **persoonsvorm** (nooit vlak voor het voltooid deelwoord!)

J'*achète* *une voiture* > Je *l'*achète

J'*ai donné* mon vélo à *Paul* > Je *lui* ai donné mon vélo

- achter de **gebiedende wijs zonder ontkenning**

Donne *le beurre* s'il te plaît ! > Donne-*le* s'il te plaît !

- voor de *gebiedende wijs* met ontkenning

Ne mangez pas *ces pommes*! > Ne *les* mangez pas !

In geval van meerdere persoonlijke voornaamwoorden (als lijd.vw./meew.vw./y/en) geldt de volgende volgorde:

me le lui y en
te la leur
nous les
vous

Stappenplan persoonlijk voornaamwoord:

- 1 welk(e) woord(groep) moet vervangen worden?

- 2 door welk persoonlijk voornaamwoord moet het vervangen worden?

Let dus op de grammaticale functie ervan (onderwerp, lijdend voorwerp, meewerkend voorwerp, na vz/nadruk, de + ding/zaak, à + ding/zaak) en vervolgens ook op het getal en het geslacht.

- 3 waar moet het persoonlijk voornaamwoord staan?

> voor de infinitief

> voor de persoonsvorm (als er geen infinitief is)

> achter de gebiedende wijs

> voor de gebiedende wijs (ontkenning)

VI Bezittelijk voornaamwoord (le pronom possessif)

A met zelfstandig naamwoord

	mannelijk enkelvoud	vrouwelijk enkelvoud	meervoud
mijn	mon	ma	mes
jouw / je	ton	ta	tes
zijn / haar	son	sa	ses
ons / onze	notre	notre	nos
jullie / uw	votre	votre	vos
hun	leur	leur	leurs

- Kijk bij de keuze voor het juiste bezittelijk voornaamwoord niet alleen naar de *bezitter* (verticale kolom), maar ook naar het zelfstandig naamwoord waar het bij hoort (*bezitting*) (horizontale rij > getal en geslacht)

son père   = zijn / haar vader
sa mère   = zijn / haar moeder
ses parents   = zijn / haar ouders

- Voor een vrouwelijk zelfstandig naamwoord (enkelvoud) met klinker/stomme h aan het begin gebruik je mon, ton of son

mon copain   ton copain   son copain   (mes/tes/ses copains)
mon ami   ton ami   son ami   (mes/tes/ses amis)
ma copine   ta copine   sa copine   (mes/tes/ses copines)
mon amie   **ton** amie   **son** amie   (mes/tes/ses amies)

maar :

ma meilleure amie   **ta** meilleure amie   **sa** meilleure amie

B zonder zelfstandig naamwoord (zelfstandig gebruikt)

	mannelijk enkelvoud	vrouwelijk enkelvoud	mannelijk meervoud	vrouwelijk meervoud
de/het mijne, die/dat van mij	le mien	la mienne	les miens	les miennes
de/het jouwe, die/dat van jou	le tien	la tienne	les tiens	les tiennes
de/het zijne/ hare, die/dat van hem/haar	le sien	la sienne	les siens	les siennes
de onze, die/dat van ons	le nôtre	la nôtre	les nôtres	les nôtres
de/het uwe, die/dat van jullie/u	le vôtre	la vôtre	les vôtres	les vôtres
de/het hunne, die/dat van hen	le leur	la leur	les leurs	les leurs

- Ook bij zelfstandig gebruikte bezittelijke voornaamwoorden moet je kijken naar de bezitter en de bezitting: deze vormen verwijzen in getal en geslacht naar het zelfstandig naamwoord dat zij vervangen:

Tes chaussures sont belles, mais **les miennes** sont plus jolies.

J'ai oublié *mes livres*. Est-ce que je peux avoir **les tiens**?

Mes parents ont encore *des disques*. Moi, j'ai perdu **les miens**, alors ils m'ont donné **les leurs**.

Je ne trouve plus *mon portable*. Heureusement, Louis m'a prêté **le sien**.

VII Aanwijzend voornaamwoord (le pronom démonstratif)

A met zelfstandig naamwoord

	mannelijk	vrouwelijk
enkelvoud	ce / cet (voor klinker / stomme h)	cette
meervoud	ces	ces

ce copain   ces copains

cet ami   ces amis

cette copine   ces copines

cette amie   ces amies

B zonder zelfstandig naamwoord (zelfstandig gebruikt)

	mannelijk	vrouwelijk
enkelvoud	celui	celle
meervoud	ceux	celles

- Zelfstandig gebruikte aanwijzende voornaamwoorden staan in plaats van een zelfstandig naamwoord waarnaar ze in getal en geslacht verwijzen.

- Deze vormen worden altijd gevolgd door *-ci / -là*, door 'de' of door een *betrekkelijk voornaamwoord*.

Tes chaussures sont jolies, mais **celles de** mon amie sont plus belles.

Quelles chaussures préfères-tu : **celles-ci** ou **celles-là** ?

Quelles chaussures préfères-tu : **celles que** j'ai acheté hier ou **celles que** m'a données mon ami ?

Quelles chaussures préfères-tu : **celles qui** coûtent une fortune ou **celles dont** tu m'avais parlé avant ?

- Om duidelijk verschil te maken tussen deze/dit (dichtbij) en die/dat (verder weg) of om een tegenstelling aan te geven:

-ci   achter het zelfstandig naamwoord / zelfstandig gebruikt aanwijz.vnw.(deze/dit)

-là   achter het zelfstandig naamwoord / zelfstandig gebruikt aanwijz.vnw. (die/dat)

Quel jeu tu préfères, **celui-ci** ou **celui-là** ?

VIII Vragend voornaamwoord (le pronom interrogatif)

(wie, wat, welk)

	onderwerp	lijdend voorwerp	na voorzetsel
Wie ?	qui (est-ce qui)	qui (est-ce que)	(à) qui (est-ce que)
Wat ?	qu'est-ce qui	que / qu'est-ce que	(à) quoi (est-ce que)

Qui a fait cela ?

Que dites-vous ? / qu'est-ce que vous dites ?

Qu'est-ce qui se passe ?

A qui est-ce que tu penses ? / A qui penses-tu ?

A quoi est-ce que tu penses ? / A quoi penses-tu ?

Welk(e) / wat (voor) ? (met zelfstandig naamwoord)	mannelijk	vrouwelijk
enkelvoud	quel	quelle
meervoud	quels	quelles

Quel menu prends-tu ?

Dans quelle ville est-ce qu'il habite ?

Quelle est ton adresse ?

Quelles chansons aimes-tu ?

N.B. wat is / wat zijn + zelfstandig naamwoord = quel(le) est / quel(le)s sont ....

Quelle est ta chanson préférée?   Wat is je lievelingslied ?

Welk(e) / wat (voor) ? (zonder zelfstandig naamwoord)	mannelijk	vrouwelijk
enkelvoud	lequel	laquelle
meervoud	lesquels	lesquelles

Lequel de ces livres préfères-tu ?

J'ai rencontré une de mes amies. Ah, laquelle ?

Andere vraagwoorden (vragende bijwoorden) zijn :

pourquoi	waarom
quand	wanneer
comment	hoe
où	waar
combien (de)	hoeveel

Zinsvolgorde bij vraagzinnen:

- **Met vragende toon** (vooral spreektaal): gewone volgorde (onderwerp – werkwoord) met eventueel een vraagwoord (of zinsdeel met vraagwoord) vooraan of achteraan
  - o Ce train part à 6 heures?
  - o A quelle heure ce train part ?
  - o Ce train part à quelle heure ?
- **Met “est-ce que”** (spreek- en schrijftaal) : gewone volgorde (onderwerp – werkwoord) met eventueel een vraagwoord (of zinsdeel met vraagwoord) voor “est-ce que”
  - o Est-ce que ce train part à 6 heures ?
  - o A quelle heure est-ce que ce train part ?
- **Omgekeerde woordvolgorde** (inversie) : werkwoord – onderwerp. Dit mag alleen als het onderwerp een persoonlijk voornaamwoord is!
  - o Comment vas-tu ?
  - o A quelle heure êtes-vous rentré, Monsieur ?
  - o Marie est-elle déjà allée chez le dentiste ?

IX Betrekkelijk voornaamwoord (le pronom relatif)

(die, dat)

Een betrekkelijk voornaamwoord leidt een bijzin in en slaat terug op een woord(groep) uit de hoofdzin (het antecedent). Kijk telkens naar de functie van het betrekkelijk voornaamwoord binnen de bijzin om de keuze van het betrekkelijk voornaamwoord te bepalen:

onderwerp > **qui**

La fille *qui* marche là-bas est ma voisine

lijdend voorwerp > **que / qu'**

C'est une fille *que* je connais depuis longtemps

na het voorzetsel de > **dont**

Voilà la fille *dont* on parle

La radio *dont* j'ai besoin n'est plus là

na (ander) voorzetsel > **qui** (personen)

La fille *à qui* tu parles est ma voisine

> **lequel** (dingen / zaken)

> **laquelle**

> **lesquels**

> **lesquelles**

Les vacances *auxquelles* je pense ont duré longtemps

(Maar : La fille *à qui* je pense est très belle)

waar(in) > **où**

Je ne sais plus *où* j'ai mis mon dictionnaire

Wie ... (= degene die ... / hij/zij die ...) in een niet-vragende zin (zelfstandig gebruikt) luidt:

	onderwerp	lijdend voorwerp	met “dont”	na voorzetsel
Mannelijk enkelvoud	celui qui	celui que	celui dont	celui avec qui
Vrouwelijk enkelvoud	celle qui	celle que	celle dont	celle avec qui
Mannelijk meervoud	ceux qui	ceux que	ceux dont	ceux avec qui
Vrouwelijk meervoud	celles qui	celles que	celles dont	celles avec qui

Celui qui veut acheter cette grande maison doit avoir beaucoup d’argent.

Ma voisine a beaucoup d’amies. *Celle dont* je t’ai parlé hier viendra à sa fête ce soir.

Wat (=dat wat ... / hetgeen (dat) ...) in een niet-vragende zin:

onderwerp > **ce qui**

Je ne sais pas *ce qui* s’est passé
(ik weet niet *wat* er is gebeurd)

lijdend voorwerp > **ce que**

Je ne sais pas *ce qu’*il va faire
(ik weet niet *wat* hij gaat doen)

na het voorzetsel de > **ce dont**

Ce dont tu parles est absurde.
(*waarover* jij praat is absurd / *waar* jij *over* praat, is absurd)

X het onbepaald voornaamwoord

	mannelijk	vrouwelijk	
enkelvoud	tout ...	toute ...	de/het hele ...
meervoud	tous ...	toutes ...	alle ... (/elke ...)

J'étais à l'école tout le matin.

Toutes ces histoires sont des mensonges.

Tous ses copains étaient à sa fête.

Altijd gevolgd door een lidwoord/aanw. vnw. of bez. vnw (+ zelfst.naamw.)

tout	=	alles	(opzichzelfstaand)
tous	=	allen / allemaal	(opzichzelfstaand)
toutes	=	allen/allemaal (vrouwelijk)	(opzichzelfstaand)
de toute façon	=	in ieder geval	
chaque...	=	elk(e), ieder(e) ...	(gevolgd door zelfst. naamw.)
chacun(e)	=	ieder(een), elk	(opzichzelfstaand)
tout le monde	=	iedereen	
le monde entier	=	de hele wereld	
quelques...	=	enige ..., enkele ...	
quleques-un(e)s	=	enkelen, enigen	
quelqu'un	=	iemand	
quelque chose	=	iets	
ne ...rien	=	niets	
la même chose	=	hetzelfde	
personne	=	niemand	
		<i>Je n'ai vu personne</i> (niemand = lijdend voorwerp)	
		<i>Personne n'est venu à ma fête</i> (niemand = onderwerp)	
		<i>Personne ?</i>	
quelque part	=	ergens	
autre part	=	ergens anders	
(ne ...) nulle part	=	nergens	
partout	=	overal	
surtout	=	vooral (/bovenal)	
plusieurs ...	=	enkele ..., verschillende ..., verscheidene...	
différent(e)s...	=	enkele ..., verschillende ..., verscheidene...	
divers...	=	verschillende ..., verscheidene...	
certain(e)s ...	=	sommige...	

XI ontkenning

ne ... pas	=	niet	je <i>ne</i> peux <i>pas</i> vous aider
ne ... pas encore	=	nog niet	Je <i>n'ai pas encore</i> téléphoné à mes parents
ne ... pas non plus	=	ook niet	Tu <i>ne</i> veux <i>pas</i> sortir ? Moi, je <i>n'ai pas non plus</i> envie de sortir
moi non plus	=	ik ook niet	Tu ne veux pas sortir ? Moi non plus
ne ... pas du tout	=	helemaal niet	Je <i>n'ai pas du tout</i> envie de sortir !
ne ... jamais	=	nooit	Je <i>n'ai jamais</i> vu une telle chose
ne ... plus	=	niet meer	Je <i>ne</i> sais <i>plus</i>
ne ... plus jamais	=	nooit meer	Je <i>ne</i> veux <i>plus jamais</i> fumer une cigarette
ne ... rien	=	niets	Monsieur, je <i>n'ai rien</i> dit
ne ... nulle part	=	nergens	Je <i>ne</i> peux trouver mes clés <i>nulle part</i>
ne ... aucun(e)	=	geen enkel(e)	Je <i>n'ai aucune</i> idée
ne ... que	=	slechts	Je <i>n'ai que</i> quelques bons amis (=J'ai seulement quelques bons amis)
ne ... ni ...ni	=	noch ... noch	Je <i>n'ai ni</i> copain <i>ni</i> ennemi. (lijdend voorwerp)
ni... ni ...ne	=	noch ... noch	<i>Ni</i> mon père <i>ni</i> ma mère <i>n'aiment</i> le café (onderwerp)
-Twee ontkenningen heffen elkaar op.			Je <i>n'oublie jamais rien</i> = ik vergeet nooit iets
-In de spreektaal wordt <i>ne</i> vaak weggelaten.			Je sais <i>pas</i>
-In de schrijftaal wordt <i>pas</i> soms weggelaten.			Je <i>n'ose</i> vous le dire, mais ...